

‘Zwoegende ouders en zwoegende kinderen’
door Frank Kleemans

. Zwoegende ouders en zwoegende kinderen. Dat klinkt niet best... Ik hou hier een spiegel omhoog en verwacht dat een heleboel ouders en kinderen dit zullen lezen, er toch even in zullen kijken. En ik zal dat zelf ook doen. Het valt soms niet mee. Of misschien wel vaak niet? Ik heb er zelf twee en praat ook wel eens met andere ouders. De meeste van ons weten ervan. Kinderen die niet willen oefenen, die slecht oefenen, zeuren, niet echt weten waarom ze het doen. Voor zichzelf, voor hun ouders, voor de leraar of lerares? Of toch voor het publiek...? En dan de ouders? Waar doen zij het eigenlijk voor? “Het lijkt me zo leuk als je dat zou kunnen”, zou zo een opmerking kunnen zijn van iemand die zelf geen instrument bespeelt. Tenslotte nog een edele mogelijkheid die we misschien niet over het hoofd moeten zien: voor de muziek zelf?

Alle mogelijke redenen samen, lelijke en mooie, zijn er de oorzaak van dat muziek bestaat, dat het wordt uitgevoerd en dat er naar wordt geluisterd. Onze cultuur. Natuurlijk is het aan de ene kant voor sommigen een reden om voor te leven en aan de andere kant de bekende afvalrace. Het lijkt op sport. Vaardigheden en samenwerking zijn van doorslaggevende betekenis. Een spel met emoties en ook gericht op emoties. En dan heeft muziek heeft ook nog eens betekenis als taal van het gevoel. Het is heel goed te begrijpen dat het leren spelen veel van iemand vraagt en op zijn tijd zwoegen nodig is. Maar het zwoegen waarmee? Het is wat anders of een violist worstelt met een stuk dan dat een kind worstelt met zijn viool en met het waarom en met zichzelf en met zijn ouders. De muziek, de viool, de ‘ontwikkeling’?

Ik zou graag in dit stukje ouders en kinderen een hart onder de riem willen steken maar ook een positief beeld willen schetsen. Want slechts enkelen weten hoe het werkt en kunnen vanaf het eerste moment een goed leerklimaat scheppen. Ouders met ervaring, via oudere broertjes of zusjes of van vroeger van thuis uit al werkt dat vaak juist ook niet meer of de natuur talenten. De rest moet zwemmen en iedereen zoekt af en toe zwoegend naar manieren om van A naar B te komen. En vele zwoegers of juist zij die helemaal niet willen zwoegen haken af. Dan zijn er nog de docenten met een gunstige invloed, héél belangrijk, en tenslotte is er de vioolmethode van Shinichi Suzuki. En over het laatste wil ik het hebben als het positieve beeld.

Suzuki benadrukt dat kinderen met plezier bezig moeten zijn. Hij ziet het leren als een combinatie van plezier (dankzij de positieve instelling van ouders en docenten en dankzij het snel mooie muziek kunnen maken) en veel oefenen (volgens een goed plan, dankzij zijn methode met goede docenten). Ik heb gemerkt dat deze nobele uitgangspunten niet zomaar toepasbaar zijn en dat zit vooral in de instelling van de ouders en in het oefenen. We leven hier in een ander deel van de wereld en in een andere tijd. Er lijkt een sereniteit te worden verlangd die in schril contrast staat met de Westerse alledaagse hectiek die bij veel mensen ook thuis een feit is. Hoe kan je tussen alle dingen die kinderen willen en moeten doen ook nog voor elkaar krijgen dat ze niet alleen de mogelijkheden om muziek te maken ontdekken maar er ook nog eens een geweldige uitdaging in zien om dat moeilijke instrument onder de knie te krijgen.

Het antwoord is naar mijn ervaring toch de combinatie van plezier en uitdaging. En dat geldt niet alleen voor muziek of viool maar eigenlijk voor ieder onderwerp. Of het nu voetballen is (bij mij zijn het jongens) of computerspelletjes; iets moet ze grijpen en dat is vaak de combinatie van het zien van hun mogelijkheden en het er goed in willen zijn. En bij muziek is het ook nog eens het tot leven brengen van gevoel. Uitdaging, zelfvertrouwen en muzikaliteit. Kinderen moeten dat op hun manier ontdekken. En ik merk dat het bij mijn kinderen ook lukt.

Docenten en ouders moeten helpen. Door te beseffen dat op ieder moment er een kans is er anders mee om te gaan. Door het oefenen zoveel mogelijk een normaal onderdeel van de dag te laten zijn, zodat niet teveel energie gaat zitten in de horten en stoten van het leerproces. Door veel leuke dingen te organiseren rondom het samen muziek maken. En daarbij speelt het erfgoed van Suzuki een belangrijke rol: plezier en flink oefenen. Want zonder plezier is er geen zwoegen aan!

Frank Kleemans is organisatiepsycholoog, huisvader en thuismuzikant
Hij speelt viool en componeert www.kleemans.dds.nl. Hij heeft twee kinderen die les hebben bij Olga Hamer.